

w sprawie oceny programowej kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na Uniwersytecie Wrocławskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na Uniwersytecie Wrocławskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Wrocławskim nie w pełni umożliwia studentom kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
– zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres 2 lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Specjalności oferowane w ramach studiów pierwszego oraz drugiego stopnia, dla których nie sformułowano opisu zakładanych efektów uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, zakładającą ogólnoakademicki profil studiów, ponieważ w opisach kwalifikacji absolwentów poszczególnych specjalności oferowanych na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia uwypuklony został aspekt profesjonalny i przygotowanie do prowadzenia

działalności zawodowej na medialnym rynku pracy, przy jednoczesnym pomijaniu w tych opisach przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

2. Specjalności oferowane w ramach studiów pierwszego oraz drugiego stopnia nie są w pełni zgodne z opisem kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, bowiem, pomimo wyraźnie akcentowanego praktycznego charakteru specjalności przygotowujących do pełnienia różnych ról zawodowych na rynku medialnym, w opisie kierunkowych efektów uczenia się nie uwzględniono praktycznych zastosowań wiedzy w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach w pełnieniu ról zawodowych, brakuje też w nim odniesień do praktycznych umiejętności dziennikarskich i pokrewnych.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia, w odniesieniu do zarzutu 1 oraz 2 w kryterium 1, poinformowała, iż dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzonego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w formach stacjonarnej i niestacjonarnej opracowane zostały projekty nowych kierunkowych efektów uczenia się przez powołany w tym celu zespół. Projekty obejmują opis efektów uczenia się dla poszczególnych poziomów studiów, natomiast zaniechano opracowania opisu efektów uczenia się dla specjalności określonych w programie studiów, uzupełniając jedynie opis kompetencji absolwentów poszczególnych specjalności o wskazanie, iż, obok kompetencji profesjonalnych w zakresie poszczególnych specjalności zawodowych, absolwenci zdobywają też zaawansowaną wiedzę z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach, w szczególności w zakresie odpowiadającym danej specjalności oraz nabywają kompetencje niezbędne do analizowania i badania mediów. Zgodnie z informacją zawartą w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego w Uczelni został rozpoczęty proces formalnego zatwierdzenia zmian w programie studiów, obejmujący również zatwierdzenie nowych efektów uczenia się zakładanych dla kierunku. Do odpowiedzi została załączona Uchwała nr 64/2022 Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie zmian w programach studiów na kierunkach prowadzonych w IDiKS od roku akademickiego 2022/2023, która inicjuje procedowanie zmian w programie studiów, w tym w opisie zakładanych efektów uczenia się dla kierunku.

Proponowane zmiany w opisie kierunkowych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna o profilu ogólnoakademickim zmierzają we właściwym kierunku, uwzględniono w nim bowiem praktyczne zastosowania wiedzy w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach w pełnieniu ról zawodowych, czego brakowało w poprzednim opisie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się i co powodowało dysharmonię między teoretyczno-badawczym charakterem efektów kierunkowych, a praktycznym zorientowaniem specjalności. Jednak sposób sformułowania tych efektów nie umożliwia, ani na studiach pierwszego stopnia, ani na studiach drugiego stopnia zidentyfikowania „zakresu wiedzy szczegółowej i specjalistycznej właściwej dla nauk o komunikacji społecznej i mediach, a także „zastosowań praktycznych tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z pracą w mediach i instytucjach okołomedialnych” (efekt K_W09, studia pierwszego stopnia), ani rodzaju i stopnia złożoności „zadań związanych z profesjonalną działalnością medialną i okołomedialną” (efekt K_U01, studia pierwszego stopnia), jak również zakresu „prowadzącej do specjalizacji, wiedzy szczegółowej w zakresie wybranej tematyki dotyczącej nauk o komunikacji społecznej i mediach” (efekt K_W04 na studiach drugiego stopnia), a także charakteru i rodzaju „zadań

praktycznych związanych z komunikacją interpersonalną i medialną, dziennikarstwem oraz innymi formami profesjonalnego komunikowania w sferze publicznej” (efekt K_U03 na studiach drugiego stopnia). Niezbędne jest doprecyzowanie ogólnych efektów uczenia się zakładanych dla kierunku poprzez opisy szczegółowych efektów uczenia się zakładanych dla specjalności, zwłaszcza uwzględniając liczbę i zróżnicowanie tematyczne specjalności na obu poziomach studiów, przy zapewnieniu wewnętrznej spójności między efektami uczenia się zakładanymi dla kierunku a efektami uczenia się dla każdej ze specjalności i jednocześnie spełnieniu warunku zupełności, tj. możliwości nabycia przez absolwentów kierunku wszystkich kierunkowych efektów uczenia się, niezależnie od wybranej specjalności.

Uczelnia dopiero rozpoczęła proces zmian w programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna uwzględniający eliminację wewnętrznej sprzeczności między dotychczasowym opisem kierunkowych efektów uczenia się uwypuklających ogólnoakademicki profil studiów, a wyraźnym praktycznym zorientowaniem specjalności. Podjęte dotychczas działania ograniczyły się do warstwy opisowej (opis sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności), ale nie znalazły odzwierciedlenia w opisie efektów uczenia się zakładanych dla specjalności określonych w programie studiów, jak również w opisie efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie specjalności. Uczelnia dołączyła do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego opisy treści programowych poszczególnych zajęć, ale nie uwzględniła opisu zakładanych efektów uczenia się dla tych zajęć. Z załączonej do odpowiedzi matrycy efektów uczenia się można się dowiedzieć wyłącznie, jakie kierunkowe efekty uczenia się są zakładane do osiągnięcia na poszczególnych zajęciach. Brak jest także, poza określeniem form weryfikacji efektów uczenia się w ramach poszczególnych zajęć (egzamin, projekt, praca pisemna, wypowiedź ustna, raport, kolokwium), opisu metod weryfikacji efektów uczenia się zaplanowanych dla poszczególnych zajęć. Wszystko to sprawia, że projekt nowego programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna nie jest kompletny. Uczelnia nie dołączyła także do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego opinii Samorządu Studentów w sprawie zmian w programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, w tym w opisie zakładanych efektów uczenia się. W konsekwencji, doceniając zainicjowanie procesu zmian w programie studiów, w tym w opisie zakładanych efektów uczenia się i podjęte dotychczas działania opisane w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego oraz ich skutki, należy podtrzymać zarzuty 1 oraz 2 dotyczące kryterium 1. Proces zmian wymaga bowiem dokończenia, przyjęcie programu studiów – formalnego usankcjonowania, zaś sam program – po jego formalnym zatwierdzeniu oraz jego realizacja i warunki, w jakich jest dokonywana – kolejnej oceny po dwóch latach.

3. Sposób sformułowania efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów utrudnia zbudowanie stworzenie systemu ich weryfikacji, ponieważ:
 - a. nie we wszystkich przypadkach został określony poziom zaawansowania wiedzy do opanowania przez studentów,
 - b. dla części zajęć zakres wiedzy do opanowania przez studentów został określony zbyt ogólnie,
 - c. efekty uczenia się zakładane dla zajęć określonych w programie studiów nie we wszystkich przypadkach są specyficzne, tj. zajęciom o różnych celach i zakresie przedmiotowym, określonym w programie studiów przyporządkowano te same, sformułowanie na dużym poziomie ogólności, efekty uczenia się.

W odniesieniu do zarzutu 3 Uczelnia poinformowała w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, iż opracowany został poradnik dotyczący właściwego uzupełniania sylabusów (został on dołączony do odpowiedzi na raport wraz z wzorcowo wypełnionymi sylabusami w języku polskim i angielskim). Zaplanowano także cykl szkoleń adresowanych do nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, mających na celu zwiększenie ich kompetencji w zakresie formułowania efektów uczenia się specyficznych dla zajęć określonych w programie studiów. Powołany został także Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna), którego zadaniem jest stała weryfikacja jakości i kompletności sylabusów. Skutki podjętych działań będą możliwe w kolejnej ocenie, dlatego zarzut pozostaje w mocy.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Brak zgodności między rzeczywistym – odzwierciedlonym w doborze treści programowych – zakresem kształcenia na obu poziomach studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, a efektami uczenia się dla tego kierunku objawiający się tym, że w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia treści programowe związane z ogólnoakademickim profilem studiów są zbyt ograniczone zakresowo i ilościowo w stosunku do zakładanych kierunkowych efektów uczenia się (w których wyeksponowane są aspekty teoretyczne i metodologiczne) i jednocześnie w programach specjalności, które są główną częścią programu studiów na obu poziomach, uwzględniono liczne ilościowo i zakresowo treści programowe wykraczające poza zakładane kierunkowe efekty uczenia się.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego w odniesieniu do zarzutu 1 w kryterium 2, Uczelnia przyznaje, iż „program [studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna] i jego kolejne rekonstrukcje w ostatnich latach zmierzały w kierunku utrzymania balansu między utrzymaniem akademickiego charakteru studiów i jego warsztatowym i praktycznym wymiarem, zapewniającym studentom możliwość zdobycia kompetencji pożądaných przez pracodawców”.

Należy jednak stwierdzić, że zarówno dotychczasowe działania związane z modyfikacją programu studiów, jak i wyniki działań naprawczych zainicjowanych przez Uczelnię w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie pozwalają na uznanie, że balans ten został osiągnięty, bowiem w programie studiów nie został usunięty rozdźwięk między rzeczywistym zakresem kształcenia, odzwierciedlonym w doborze treści programowych zorientowanych na nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych, a zakładanymi efektami uczenia się uwypuklającymi nabywanie wiedzy teoretycznej i rozwijanie kompetencji badawczych. Nie zmieniła tego także proponowana w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego zmiana kierunkowych efektów uczenia się, ponieważ efekty uczenia się związane z praktycznym wykorzystaniem wiedzy i umiejętnościami realizacji zadań zawodowych zostały sformułowane w sposób bardzo ogólny, a Uczelnia uchyliła się od przedstawienia opisu efektów uczenia się zakładanych dla specjalności. Treści programowe związane z ogólnoakademickim profilem studiów pozostały niezmiennie ograniczone zakresowo i ilościowo, zaś związek treści programowych uwzględnionych w programach specjalności z kierunkowymi efektami uczenia się jest niemożliwy do ustalenia, ze względu na nadmiernie ogólny charakter sformułowania kierunkowych efektów uczenia się dotyczących praktycznych zastosowań wiedzy i rozwijania umiejętności praktycznych w projekcie załączonym do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego. Należy przy tym podkreślić, że w projektach nowych opisów efektów uczenia się

efekty odnoszące się do tych aspektów są nadal w mniejszości, czemu nie odpowiadają proporcje treści programowych, które to treści są nadal w większym stopniu ukierunkowane na nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych, co zresztą podkreśla sama Uczelnia, pisząc w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, iż rzeczywiście tak jest i że stanowi to silną stronę programu studiów. Bez wątplenia tak by było, gdyby dobór treści programowych nie pozostawał w dysharmonii z koncepcją studiów, opierającą się na ich sprofilowaniu ogólnoakademickim.

Jedynym konkretnym działaniem podjętym przez Uczelnię, choć jeszcze nie w pełni usankcjonowanym poprzez podjęcie odpowiedniej uchwały przez Senat Uczelni, jest planowane wprowadzenie do programu studiów pierwszego stopnia zajęć pod nazwą *wprowadzenie do badań medioznawczych*, realizowanego w 3. semestrze studiów w formie wykładu w wymiarze 30 g. na studiach stacjonarnych oraz 18 godzin na studiach niestacjonarnych (5 ECTS), co nie stanowi istotnego rozbudowania treści programowych związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Uczelnia nie przedstawiła opisu efektów uczenia się zakładanych dla tych zajęć, metod kształcenia oraz sprawdzania efektów uczenia się nabywanych przez studentów. Jednak, biorąc pod uwagę, że są one zaplanowane wyłącznie w formie wykładu nie jest możliwe w pełnym zakresie osiągnięcie i sprawdzenie nabycia przez studentów takich efektów uczenia się, jak „Absolwent potrafi pozyskiwać, wyszukiwać, poddawać analizie, wartościować i użytkować informację z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, i na tej podstawie formułować krytyczne oceny z zastosowaniem merytorycznej argumentacji, formułować wnioski i dokonywać syntetycznych podsumowań oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy” lub „Absolwent potrafi w celu diagnozowania i rozwiązywania problemów komunikologicznych i medioznawczych oraz związanych z działalnością medialną i okołomedialną właściwie dobierać metody i narzędzia ich rozwiązania oraz stosować w tym celu zaawansowane technologie informacyjne i komunikacyjne”, wbrew opinii wyrażonej w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego. Także wymiar zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie umożliwi nabycia przez studentów „zaawansowanej [wiedzy dotyczącej] wybranych metod i narzędzi opisu odpowiednich dla nauk o komunikacji społecznej i mediach, a także technik pozyskiwania danych, pozwalających opisywać struktury i instytucje społeczne oraz procesy w nich i między nimi zachodzące w zakresie wybranych obszarów przemysłów medialnych i okołomedialnych” [wszystkie cytaty pochodzą z projektu nowych efektów uczenia się dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia, załączonego do odpowiedzi Uczelni na raport zespołu oceniającego]. Warto zauważyć, że np. dla zajęć *podstawy fotografii* o znacznie mniej rozbudowanych treściach programowych przeznaczono ten sam wymiar godzinowy zajęć i niewiele mniejszy nakład pracy studenta (3 ECTS).

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zamieściła też tabele zawierające, dla poszczególnych specjalności, wykazy zajęć, które powiązane są z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach. To powiązanie nie jest i nie było kwestionowane. Jednak przedstawione wykazy nie dotyczą istoty zarzutu, który odnosi się do zbyt ograniczonego udziału w programie studiów na obu poziomach treści programowych właściwych dla profilu ogólnoakademickiego, umożliwiających nabycie przez studentów efektów uczenia się związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej oraz udziału w tej działalności. Przeciwnie, wykazy te ten zarzut potwierdzają. Dla przykładu – w umieszczonej w odpowiedzi na raport tabeli *Specjalność dziennikarstwo audiowizualne, I stopień*

wymienionych zostało 27 zajęć, którym przyporządkowano łącznie 102 ECTS, zaledwie 35 ECTS (34%) przypisano zajęciom obejmującym treści związane z przygotowaniem do działalności naukowej lub udziałem w tej działalności, pozostałe zajęcia obejmują treści programowe związane z przygotowaniem do prowadzenia działalności profesjonalnej. Nieco lepiej sytuacja ta przedstawia się na studiach drugiego stopnia. Dla przykładu – w tabeli *Specjalność fotografia i film, II stopień* wymienionych zostało 13 zajęć, którym przyporządkowano łącznie 73 ECTS, 41 ECTS (56%) przypisano zajęciom obejmującym treści związane z przygotowaniem do działalności naukowej lub udziałem w tej działalności, należy jednak dodać, że przeważający udział w tej liczbie punktów ECTS ma seminarium magisterskie (27 ECTS), w ramach którego w większym stopniu powinna być już wykorzystywana nabywana na wcześniejszym etapie kształcenia wiedza teoretyczno-metodologiczna i umiejętności związane z prowadzeniem działalności naukowej (co potwierdzają proponowane dla seminarium treści programowe), zwłaszcza, że w efektach uczenia się jest mowa o pogłębionej wiedzy teoretyczno-metodologicznej i pogłębionych umiejętnościach badawczych, a proponowane treści programowe dla zajęć np. *wstęp do medioznawstwa*, czy *metody badań medioznawczych* nie umożliwiają nabycia wiedzy o charakterze pogłębionym.

Zarzut 1 należy podtrzymać, biorąc pod uwagę, że Uczelnia jest w trakcie wprowadzania zmian w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, obejmujących efekty uczenia się oraz trafny dobór powiązanych z nimi treści programowych, a dotychczas podjęte działania w tym zakresie nie doprowadziły do skutecznego i dostosowanego do zakładanych efektów uczenia się zwiększenia udziału treści programowych związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, właściwego dla zakładanych efektów uczenia się i ogólnoakademickiego profilu studiów.

2. Dysharmonia między ogólnymi efektami uczenia się zakładanymi dla wielu zajęć określonymi w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, a specyficznymi treściami programowymi zaplanowanymi dla tych zajęć.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego w odniesieniu do zarzutu 2 w kryterium 2 Uczelnia poinformowała, iż, o czym już wspomniano powyżej, opracowany został poradnik dotyczący właściwego uzupełniania sylabusów (został on dołączony do odpowiedzi na raport wraz z wzorcowo wypełnionymi sylabusami w języku polskim i angielskim). Zaplanowano także cykl szkoleń adresowanych do nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, mających na celu zwieszenie ich kompetencji w zakresie formułowania efektów uczenia się specyficznych dla zajęć określonych w programie studiów. Powołany został także Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna), którego zadaniem jest stała weryfikacja jakości i kompletności sylabusów. Odpowiedź Uczelni nie odnosi się do istoty zarzutu, który dotyczy nietrafnego doboru treści programowych w powiązaniu z efektami uczenia się zakładanymi dla zajęć określonych w programie studiów (czego przykłady zostały opisane w raporcie zespołu oceniającego), jakkolwiek jednym ze źródeł tej nietrafności jest brak określenia efektów uczenia się specyficznych dla zajęć określonych w programie studiów. Uczelnia nie podjęła dotychczas działań zmierzających do określenia dla wszystkich zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna specyficznych dla tych zajęć efektów uczenia się i trafnie dobranych pod ich kątem treści programowych, umożliwiających nabycie tych efektów przez studentów. Zatem zarzut 2 pozostaje w mocy.

3. Brak możliwości osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, z powodu niewłaściwego określenia – szczególnie w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, stanowiących przewagę w programie studiów – proporcji liczby godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów do liczby godzin zajęć pracy indywidualnej studenta związanej z tymi zajęciami, przejawiające się znacząco większym obciążeniem studentów pracą indywidualną związaną z zajęciami, niż udziałem w zajęciach.

Odpowiedź Uczelni odnosząca się do zarzutu 3 pomija istotę zarzutu zogniskowanego na braku możliwości osiągnięcia na studiach niestacjonarnych efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów, szczególnie w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, a koncentruje się na wykazaniu zgodności liczby godzin zaplanowanej w programie studiów z regulacjami uczelnianymi oraz wskazuje na możliwość konsultowania się studentów z osobami prowadzącymi zajęcia poza godzinami obowiązkowych zajęć, nie informując, jaka jest skala korzystania z tej możliwości przez studentów oraz ignorując fakt, iż możliwość korzystania przez studentów niestacjonarnych z tych konsultacji jest ograniczona, jeśli się zważy, że odbywają się one w weekendy, czyli wtedy, gdy studenci niestacjonarni mają zajęcia. Należy podkreślić, że konsultacje stanowią element wsparcia studentów, jednak to w programie studiów musi być zapewniona odpowiednia liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem osoby prowadzącej zajęcia oraz studentów, umożliwiającą osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla poszczególnych zajęć. Tymczasem w programie studiów niestacjonarnych zarówno pierwszego stopnia jak i drugiego stopnia obciążenie studentów pracą indywidualną związaną z zajęciami jest niewspółmiernie wysokie w stosunku do liczby godzin udziału w zajęciach. Na studiach pierwszego stopnia obciążenie pracą indywidualną związaną z zajęciami jest w przypadku wielu zajęć 3-, 4- 5-, a nawet 9-krotnie większe niż liczba godzin udziału w zajęciach. Na studiach drugiego stopnia, w odniesieniu do całego programu studiów obciążenie studenta pracą indywidualną związaną z zajęciami jest niemal siedmiokrotnie wyższe niż obciążenie udziałem w zajęciach, które w zdecydowanej większości mają charakter warsztatowy. Uczelnia w odpowiedzi ignoruje fakt, iż w przypadku zajęć o charakterze warsztatowym niezbędne jest wyćwiczenie czynności praktycznych pod nadzorem prowadzącego, zanim te czynności będą realizowane samodzielnie przez studentów przy realizacji zadań. Wymaga to odwrócenia istniejącej w realizowanym programie proporcji liczby godzin z bezpośrednim udziałem do liczby godzin indywidualnej pracy studenta związanej z tymi zajęciami na rzecz zwiększenia liczby godzin z bezpośrednim udziałem. Możliwość uczestniczenia w indywidualnych, nieobowiązkowych konsultacjach na studiach niestacjonarnych nie może stanowić remedium na systemową niezgodność występującą w programie studiów niestacjonarnych, wynikającą z niedostatecznej liczby godzin z bezpośrednim udziałem osoby prowadzącej zajęcia i studentów określonej w programie studiów niestacjonarnych i nadmiernego obciążenia studentów pracą indywidualną związaną z zajęciami. Dlatego zarzut 3 pozostaje w mocy.

4. Niepoprawne oszacowanie w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej liczby punktów ECTS jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia przedstawiła szacunkowe wyliczenie liczby punktów ECTS jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia na obu poziomach i w obu formach studiów prowadzonych na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Wyliczenie to jest oparte na założeniu, że za punkty uzyskane w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia należy uznać tylko te, które student otrzymuje w ramach godzin przeznaczonych na zajęcia i konsultacje z prowadzącymi zajęcia. Wyliczenie dotyczy programu obowiązującego dla cyklu rozpoczynającego się w roku akademickim 2021/2022. Przyjęte założenie można uznać za prawidłowe. Prawidłowe są również szacunki określone dla studiów stacjonarnych pierwszego (110 ECTS) i drugiego stopnia (75 ECTS). Natomiast podane w odpowiedzi szacunki dla studiów niestacjonarnych pierwszego (95 ECTS) i drugiego stopnia (65 ECTS) są nadal zawyżone, zważywszy nieprawidłowość, która została opisana w zarzucie 3, polegającą na wielokrotnie (w licznych przypadkach większym niż dwukrotnie na studiach pierwszego stopnia, siedmiokrotnie wyższym w odniesieniu do całego programu studiów na studiach drugiego stopnia) wyższym obciążeniu godzinowym studentów pracą indywidualną związaną z zajęciami w stosunku do obciążenia godzinowego studentów udziałem w zajęciach, co w konsekwencji sprawia, że studenci nabywają znacznie mniej efektów uczenia się na zajęciach, niż w wyniku pracy indywidualnej związanej z tymi zajęciami. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w liczbie punktów ECTS przyporządkowanej zajęciom z bezpośrednim udziałem prowadzącego zajęcia oraz studentów. Tymczasem podane wartości w przypadku obu poziomów studiów niestacjonarnych wskazują, że udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem przekracza połowę liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na każdym z poziomów, co pozostaje w sprzeczności z przytoczonymi wyżej proporcjami liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem i liczby godzin pracy indywidualnej studenta związanej z zajęciami na studiach niestacjonarnych. Zatem zarzut 4 w odniesieniu do studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia pozostaje w mocy.

5. Niewłaściwe wykazanie na obu poziomach studiów prowadzonych w obu formach, w układzie według specjalności, w grupach zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, licznych zajęć o charakterze praktycznym, mających charakter warsztatowy, przygotowujących do wykonywania zawodu dziennikarza oraz zawodów pokrewnych, dla których zakładane efekty uczenia się oraz treści programowe nie mają w rzeczywistości związku z prowadzoną działalnością naukową.

Odpowiedź Uczelni na zarzut 5 nie odnosi się do jego istoty. Uczelnia informuje w odpowiedzi, że zajęcia o charakterze warsztatowym, dlatego zostały włączone do grupy zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w dyscyplinie nauki o komunikacji i mediach, ponieważ są one prowadzone w wielu przypadkach przez nauczycieli akademickich prowadzących jednocześnie działalność badawczą i aktywnych zawodowo na rynku medialnym. Zarzut nie dotyczy jednak obsady tych zajęć, lecz tego, że efekty uczenia się zakładane dla tych zajęć oraz odpowiadające im treści programowe określone w sylabusach nie są powiązane z działalnością naukową, zaś celem zajęć jest przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej, a nie działalności naukowej. Uczelnia nadal uwzględnia w grupie zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w dyscyplinie nauki o komunikacji i mediach zajęcia np. takie jak *fotografia cyfrowa*, *fotografia reklamowa*, *fotografia prasowa*, *techniki scenopisarstwa*, *warsztat reżysera TV*, *warsztat poetycki*, *warsztat reklamy* i wiele

innych zajęć o charakterze warsztatowym, związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej na rynku mediów. Zatem zarzut 5 pozostaje w mocy.

6. Niewłaściwe proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach na studiach pierwszego i drugiego stopnia, objawiające się bardzo ograniczonym udziałem liczby godzin zajęć prowadzonych w formie wykładu, co skutkuje ograniczeniem czasu, a tym samym możliwościami osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie wiedzy teoretycznej i metodologicznej oraz jej wykorzystania w rozwiązywaniu problemów o charakterze naukowym, co jest eksponowane w kierunkowych efektach uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Odpowiedź Uczelni na zarzut 6 nie odnosi się do jego istoty. Uczelnia informuje, że realizowany jest proces projektowania i zatwierdzania nowych programów studiów, dla których podstawą jest „umiejętne balansowanie między treściami akademickimi, teoretycznymi i jednoznacznie powiązanych z działalnością naukową w ramach dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach a zajęciami warsztatowymi i projektowymi”. Z dołączonych do odpowiedzi projektów programów studiów pierwszego i drugiego stopnia, których elementem są harmonogramy realizacji programu studiów dla poszczególnych specjalności, w których uwzględniono informację o formach zajęć, wynika, iż przytłaczająca część zajęć w programie studiów nadal jest planowana do realizacji w formie ćwiczeń i warsztatów, co sprzyja nabywaniu przez studentów efektów uczenia się związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej na rynku medialnym, ale ogranicza nabywanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy teoretycznej i metodologicznej oraz jej wykorzystania w rozwiązywaniu problemów o charakterze naukowym. Zatem proponowany dobór form zajęć nie potwierdza wyrażonej w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego intencji „umiejętnego balansowania” między treściami akademickimi i profesjonalnymi. Dlatego zarzut 6 pozostaje w mocy.

7. Brak, w przypadku wielu zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, przedstawienia celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych, skonkretyzowanych, specyficznych metod kształcenia stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami, jak również wykorzystywanie w bardzo ograniczonym zakresie, dla niewielkiej grupy zajęć, metod kształcenia prowadzących do uzyskania kompetencji związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia, w odniesieniu do zarzutu 7 w kryterium 2, ponownie poinformowała, iż opracowany został poradnik dotyczący właściwego uzupełniania sylabusów (został on dołączony do odpowiedzi na raport wraz z wzorcowo wypełnionymi sylabusami w języku polskim i angielskim). Zaplanowano także cykl szkoleń adresowanych do nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, mających na celu zwieszenie ich kompetencji w zakresie formułowania efektów uczenia się specyficznych dla zajęć określonych w programie studiów. Powołany został także Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna), którego zadaniem jest stała weryfikacja jakości i kompletności sylabusów. Odpowiedź Uczelni nie dotyczy istoty zarzutu, zatem pozostaje on utrzymany.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Brak, w przypadku wielu zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, przedstawienia celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych,

skonkretyzowanych, specyficznych metod ciągłego i podsumowującego sprawdzania efektów uczenia się nabywanych przez studentów, stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia, jak również wykorzystywanie w bardzo ograniczonym zakresie, dla niewielkiej grupy zajęć, metod sprawdzania i oceniania kompetencji związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, w odniesieniu do tego zarzutu, Uczelnia również poinformowała, iż opracowany został poradnik dotyczący właściwego uzupełniania sylabusów (został on dołączony do odpowiedzi na raport wraz z wzorcowo wypełnionymi sylabusami w języku polskim i angielskim). Zaplanowano także cykl szkoleń adresowanych do nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, mających na celu zwieszenie ich kompetencji w zakresie formułowania efektów uczenia się specyficznych dla zajęć określonych w programie studiów. Powołany został także Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna), którego zadaniem jest stała weryfikacja jakości i kompletności sylabusów. Odpowiedź Uczelni nie dotyczy istoty zarzutu, zatem pozostaje on utrzymany.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Brak kompleksowego podejścia do bieżącego monitorowania programu studiów z uwzględnieniem monitorowania takich konstytutywnych elementów programu, jak m.in.: efekty uczenia się zakładane dla zajęć określonych w programie studiów, dobór treści programowych, metody kształcenia, formy zajęć, metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się nabywanych przez studentów, czas niezbędny na osiągnięcie efektów uczenia się.
2. Brak systematycznie prowadzonych cyklicznych przeglądów programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna z uwzględnieniem koncepcji kształcenia, w tym celów kształcenia i związanego z nimi profilu studiów, efektów uczenia się zakładanych dla kierunku oraz ich zgodności z potrzebami wynikającymi z rozwoju dyscypliny naukowej, do której jest przyporządkowany kierunek, strategią Uczelni oraz potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia, w odniesieniu do zarzutu 1 oraz 2 w kryterium 10 poinformowała o zainicjowaniu następujących działań: (1) zwiększeniu liczby objętych weryfikacją zajęć w badaniu realizacji efektów uczenia się i objęciu weryfikacją w ciągu najbliższych dwóch semestrów wszystkich zajęć z programu kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna (2) powołaniu Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna) i przypisaniu mu następujących zadań: weryfikacji jakości i kompletności sylabusów zajęć, weryfikacji zapisanych w sylabusach metod dydaktycznych stosowanych w ramach poszczególnych zajęć oraz metod weryfikacji efektów uczenia się, przeprowadzania cyklicznych przeglądów programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna z uwzględnieniem koncepcji kształcenia, efektów uczenia się zakładanych dla kierunku oraz ich zgodności z potrzebami wynikającymi z rozwoju dyscypliny naukowej, do której jest przyporządkowany kierunek, przygotowywania raportów podsumowujących wyniki opisanych wyżej procesów ewaluacyjnych i przeglądowych (3) rozpoczęcia od bieżącego semestru badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich oraz przedstawicieli studentów, mających na celu zebranie propozycji zmian w programie studiów,

dostarczenie informacji zwrotnej dotyczącej dotychczasowego toku studiów i poszczególnych przedmiotów, programu studiów i jego realizacji oraz wykorzystanie wyników w zmianach i doskonaleniu programu studiów. Uczelnia nie przedstawiła uchwał sankcjonujących powołanie w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna) oraz przypisanie mu zadań wymienionych w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego. Podjęte dotychczas w Uczelni działania mogą się stać podstawą do wdrożenia mechanizmów mających na celu planowe, kompleksowe i systematycznie prowadzone monitorowanie i przegląd programu studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, jednak powodzenie procesu wdrożenia i skuteczność zaproponowanych mechanizmów w monitorowaniu i doskonaleniu programu studiów może być ocenione dopiero w kolejnej ocenie programowej. Dlatego zarzuty 1 oraz 2 dotyczące kryterium 10 pozostają w mocy

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zaleca się zapewnienie wewnętrznej spójności koncepcji kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia poprzez sformułowanie efektów uczenia się dla specjalności oferowanych na obu poziomach studiów zgodnych z kierunkowymi efektami uczenia się zakładanymi dla tych poziomów oraz ogólnoakademickim profilem studiów.
2. Zaleca się wyeliminowanie błędów popełnianych w opisie efektów uczenia się zakładanych dla zajęć określonych w programie studiów, w szczególności polegających na braku określenia poziomu wiedzy do opanowania przez studentów, przypisywania zajęciom efektów niespecyficznych dla celu i zakresu zajęć oraz zbyt ogólnych, w celu zapewnienia zrozumiałości efektów oraz możliwości stworzenia systemu ich weryfikacji.
3. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych związanych z monitorowaniem koncepcji kształcenia i opisu zakładanych efektów uczenia się, zapobiegających w sposób systemowy powstawaniu niezgodności i błędów w tym zakresie.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zaleca się dokonanie doboru treści programowych na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia zgodnie z efektami uczenia się zakładanymi dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, z uwzględnieniem przyjętego dla tego kierunku ogólnoakademickiego profilu studiów.
2. Zaleca się wyeliminowanie z programu studiów na obu poziomach występującej dysharmonii między ogólnymi efektami uczenia się zakładanymi dla wielu zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, a specyficznymi treściami programowymi zaplanowanymi dla tych zajęć.
3. Zaleca się wyeliminowanie w programie studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia nadmiernej dysproporcji między liczbą godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów a liczby godzin zajęć pracy indywidualnej studenta związanej z tymi zajęciami, poprzez zwiększenie liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem, w celu zapewnienia możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

4. Zaleca się ustalenie w programie studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia rzeczywistej liczby punktów ECTS jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.
5. Zaleca się przeprowadzenie analizy grup zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, określonych dla poszczególnych poziomów studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz specjalności, wyeliminowanie (w wyniku tej analizy) z poszczególnych grup, zajęć niepowiązanych z działalnością naukową Uczelni w dyscyplinie, do której kierunku jest przyporządkowany oraz ponowne oszacowanie liczby punktów ECTS przyporządkowanej w programie studiów na obu poziomach zajęciom powiązanych z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach.
6. Zaleca się zapewnienie właściwych proporcji liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach na studiach pierwszego i drugiego stopnia, zgodnie z efektami uczenia się zakładanymi dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, z uwzględnieniem przyjętego dla tego kierunku ogólnoakademickiego profilu studiów i możliwości osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.
7. Zaleca się ustalenie dla zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych, skonkretyzowanych, specyficznych metod kształcenia stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami, z uwzględnieniem przyjętego dla tego kierunku ogólnoakademickiego profilu studiów i możliwości osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się związanych z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zaleca się ustalenie dla zajęć określonych w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna celowo i w sposób uzasadniony zaplanowanych, skonkretyzowanych, specyficznych metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych przez studentów, stosowanych systematycznie przez nauczycieli akademickich lub inne osoby prowadzące zajęcia, z uwzględnieniem przyjętego dla tego kierunku ogólnoakademickiego profilu studiów i możliwości sprawdzenia i oceny, nie tylko na etapie zakończenia studiów, efektów uczenia się osiąganych przez studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Zaleca się zapewnienie skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w diagnozowaniu niezgodności i błędów w koncepcji kształcenia oraz programie studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna poprzez wdrożenie mechanizmów mających na celu planowe, kompleksowe i systematycznie prowadzone monitorowanie programu studiów na tym kierunku oraz cyklicznie prowadzonych ogólnych przeglądów programu studiów.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2024/2025.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek